

© Arxiu fotogràfic del Consorci del Patrimoni de Sitges

Obra / Autor	<i>Pastora adormida</i> , de Darius Vilàs i Fernández (Barcelona, 1878-1950)
Lloc / Data	Camprodon (Ripollès), cap al 1925-1930
Matèria / Tècnica	Pintura a l'oli sobre taula
Mides	54 x 65 cm / 71 x 82 x 4,5 cm (marc)
Col·lecció	Museu de Maricel, Sitges. Col·lecció Dr. Jesús Pérez-Rosales, núm. inv. 1.757
Descripció i context històric	

Tot i que Darius Vilàs i Fernández no va assolir mai un gran reconeixement públic, i que la crítica el va situar sovint en un segon pla dins el panorama artístic català del segle passat, la seva trajectòria revela una activitat constant i un nivell professional notable. Membre del Cercle Artístic de Sant Lluç, Vilàs va compartir inquietuds amb altres artistes i intel·lectuals del moment, i aquest fet és rellevant, ja que va rebre encàrrecs importants sobretot en el camp de la pintura mural, gènere que li va permetre col·laborar amb destacats arquitectes de l'època, com Antoni Gaudí, Joan Rubió i Bellver o Josep Maria Pericas.

Paral·lelament a la seva gran trajectòria com a muralista, i ja des de jove, va cultivar la pintura de cavallet, on va desenvolupar a través del paisatgisme un llenguatge propi. És en aquest camp, on Vilàs es mostra especialment sensible a la llum, a través de colors clars, i a la calma del paisatge, sobretot del Mediterrani i dels Pirineus, sovint amb escenes rurals de to serè i contemplatiu que l'apropen a l'esperit de la pintura més noucentista.

Aquesta pintura forma part de la col·lecció del Dr. Jesús Pérez-Rosales. Segurament va ser un regal de Vilàs al col·leccionista, així ho demostra la dedicatòria: «A mi antiguo y buen amigo Dr. Pérez Rosales».

L'obra correspon probablement a finals dels anys vint del segle passat, moment en què Vilàs encara treballava en alguns projectes murals

—com les pintures per al Palau de l'Agricultura de l'Exposició Internacional de Barcelona (1929)—, tot i que combinada amb una intensa producció de pintura de cavallet. Ho demostra la gran quantitat d'exposicions que Vilàs va realitzar durant els anys trenta i quaranta en diferents galeries barcelonines, així com per la seva presència als Salons de Belles Arts de Madrid i Barcelona, on va obtenir gran acceptació. N'és exemple l'obra *Pirineu català*, que es troba al Museu Nacional d'Art de Catalunya i que va ser adquirida a l'Exposició de Primavera de Barcelona del 1933.

Així doncs, l'obra que comentem, com moltes altres de Vilàs, ens mostra la fascinació que sempre va tenir pel paisatgisme i la vida rural. L'artista, com molts dels seus coetanis, quan arribaven els mesos de maig i juny fugia de la calor i de l'ensopiment estival barceloní cercant els seus paisatges preferits o bé nous escenaris on renovar la paleta i produir el màxim nombre possible d'obres, per a la tardor presentar-les a Barcelona. Vilàs, per tant, no n'era cap excepció. El seu coetani i amic Dionís Baixeras, per posar només un exemple, també quedà seduït per les valls del Pirineu farcides de pastors i ramats de xais, evocadores d'una ruralitat bucòlica que, juntament amb les platges i els pescadors, es van convertir en alguns dels seus temes predilectes.

Hi ha paisatges que queden units al nom d'un artista, i, pel que fa a la vall camprodonina, Vilàs n'esdevindrà el màxim representant. Aquest fet el demostra la gran quantitat d'articles que la

premsa local de Camprodon dedicà a l'artista. El diari *El Muntanyenc* (1924-1936), temporada rere temporada, donava la benvinguda al pintor, elogiava la seva tasca, i informava de les exposicions que realitzava per Catalunya.

La fascinació per la ruralitat en la pintura catalana, a partir de mitjans dels anys vint del segle passat, respon a una recerca d'autenticitat, equilibri i identitat després dels grans canvis socials i polítics del primer terç del segle. Molts artistes van plasmar aquest interès en els paisatges lluminosos i equilibrats, escenes de treball o repòs al camp, i retrats de gent senzilla. Obres on es combina el realisme poètic amb una visió idealitzada del camp, allunyada del dramatisme o de la crítica social. Estilísticament, beuen del noucentisme i del postimpressionisme, amb pinzellades suaus, colors naturals i composicions ordenades.

En aquest cas, Vilàs hi representa una escena pastoral que s'emmarca dins del paisatge bucòlic, corrent on Joan Llimona, mestre de Darius Vilàs, n'és un dels representants. D'aquesta relació en podem ressaltar la clara semblança —tant en la temàtica com en la composició— entre aquesta pintura i *La Pensarosa* (cap al 1920) de Llimona. Ambdues encaixen plenament en la fascinació i el gust per una ruralitat idealitzada, en el cas de Llimona, de caràcter moralitzant, representada a través d'escenes quotidianes vinculades a entorns rurals. Rafael Benet va arribar a definir la pintura de cavallet de Vilàs com un continuador del paisatgisme i paisanisme de Baixeras, i Llimona. La protagonista de l'obra, una pastora vestida amb esclops, descansa sota un pollancre, en una escena que pel tractament lumínic sembla situada a primera hora de la tarda. L'acompanya un xai que

ha decidit apartar-se del ramat per descansar al costat de la seva mestressa durant la becaïna. No en coneixem la identitat, però J.F. Ràfols ens dona una possible pista, en un article del 1950, dedicat a Vilàs, on recorda la relació d'amistat de l'artista amb una jove camprodonina anomenada Teresona, model i amiga seva durant els estius al Pirineu. L'historiador la compara amb Lola de la Figuera, la nena que va inspirar Joan Maragall al Montseny, ja que, igual que ella, Teresona fou per a l'artista una font de naturalitat i tendresa.

Vilàs va produir molta obra sobre els Pirineus, i es reconeixen molts dels indrets representats. En aquest cas, observant les muntanyes i els elements arquitectònics, podem situar clarament l'escena molt a prop de Camprodon, a la vall de Cavallera, nom provinent de la torre de guaita medieval, i que Vilàs situa al cim de la muntanya de la dreta. Al costat, els cims de Sant Antoni i Can Moré. També, en un segon pla, es pot reconèixer el recentment desaparegut Mas Ventós, que es caracteritzava per tenir, a l'exterior, en un dels seus extrems una arcada de pedra. Aquest mas el representarà altres vegades, convertint aquesta vall en un dels seus espais preferits.

Aquesta tipologia d'obres, on sovint es recreaven escenes de treballs, o interiors rurals, van tenir èxit entre la burgesia, que sovint posseïa segones residències rurals o estiujava fora de la ciutat, i que trobava en el paisatgisme una manera de projectar el seu gust refinat i la seva identitat cultural catalana. Vilàs, com d'altres artistes de l'època, van respondre a aquest interès amb obres que representaven la natura domesticada, lluminosa i mediterrània, allunyada del món industrial i urbà.

Bibliografia bàsica

CASADESÚS, M., FONTBONA, F., TORRELLA, E. *La finestra oberta: paisatgisme català 1860-1936*. Barcelona: Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona, 2004.

DOÑATE, M. *Joan Llimona (1860-1926). Josep Llimona (1864-1934)*. Barcelona: MNAC-Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2003.

FONTBONA, F. *El Paisatgisme a Catalunya*. Barcelona: Editorial Destino, 1979.

Homenaje al artista pintor Darío Vilás con motivo del décimo quinto aniversario de su fallecimiento. Cardedeu: Ajuntament de Cardedeu, 1965.

PERAN, M. *Darius Vilàs, 1879-1950*. Sant Pol de Mar: Museu de Pintura de Sant Pol de Mar, 1996

Isaac Candelario, historiador de l'art i gestor cultural, responsable dels Espais Volart, Fundació Vila Casas, Barcelona.

Sitges, desembre del 2025

Museu del Cau Ferrat
Museu de Maricel
Museu Romàntic
Palau de Maricel
Can Falç
Fundació Stämpfli

Oficines: carrer Davallada, 12, 3a planta
Edifici Miramar
08870 Sitges
Tel. 93 894 03 64
Fax 93 894 85 29
m.sitges@diba.cat
www.museusdesitges.cat

Diputació
Barcelona

Ajuntament
de Sitges

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura